

Asia C-356/19

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

3.5.2019

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Puola)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

16.4.2019

Kantaja:

Delfly sp. z o.o.

Vastaaja:

Travel Service Polska sp. z o.o.

VÄLIPÄÄTÖS

Varsova, 16.4.2019

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XV Wydział Gospodarczy
(Varsovan paikallistuomioistuimen XV talousasioita käsittelevä jaosto, Puola)

-- [asiaa käsittelevän jaoston kokoonpano]

käsiteltyään

-- 16.4.2019 [menettelyä koskevia tietoja, joilla ei ole merkitystä asian kannalta]

maksua koskevaa

asiaa, jossa asianosaisina ovat Delfly sp. z o o, kotipaikka Varsova, ja

Travel Service sp. z o.o, kotipaikka Varsova,
ja jossa on kyse asian käsittelyn lykkäämisestä,

päätää:

1. esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle seuraavat
ennakkoratkaisukysymykset: (ensimmäinen kysymys)

Onko matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästyksen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta 11.2.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 (EUVL L 46, s. 1) 7 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että säännöksellä säännellään korvausvelvoitteen laajuuden lisäksi myös tämän velvoitteen täyttämistapaa?

(toinen kysymys)

Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voiko matkustaja tai hänen oikeusseuraajansa vaatia tehokkaasti maksamaan 400:a euroa vastaavan rahamäärän, joka on määritelty muussa valuutassa, erityisesti sellaisessa kansallisessa valuutassa, joka on käytössä peruutetun tai viivästyneen lennon matkustajan asuinpaikassa?

(kolmas kysymys)

Jos toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, mitä kriteerejä sovelletaan määriteltäessä valuutta, jossa matkustaja tai hänen oikeusseuraajansa voi vaatia maksua, ja mitä vaihtokurssia on sovellettava?

(neljäs kysymys)

Ovatko 11.2.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 7 artiklan 1 kohta tai muut säännökset esteenä sellaisten kansallisen oikeuden velvoitteen suorittamista koskevien säännösten soveltamiselle, joiden perusteella matkustajan tai hänen oikeusseuraajansa nostama kanne on hylättävä ainoastaan siksi, että vaatimus on määritelty virheellisesti matkustajan asuinpaikassa käytössä olevassa kansallisessa valuutassa eikä euroissa asetuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti?

2. lykätä asian käsittelyä – –

[alkup. s. 2]

PERUSTELUT

– – [ennakkoratkaisupyyntöön esittämistä koskevaa kansallista menettelyä koskevia perusteluja]

[alkup. s. 3]

-- [répétition du contenu de la première page]

[alkup. s. 4]

3. Oikeudenkäynnin kohde ja asiaa koskevat tosiseikat

- 3.1. Tarve saada vastaus edellä mainittuihin kysymyksiin on ilmennyt Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (Varsovan paikallistuomioistuim, Puola) käsiteltäväksi saatetussa siviiliasiassa. Kantaja Delfly spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, jonka kotipaikka on Varsovassa, pyysi, että vastaaja Travel Service Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, jonka kotipaikka on Varsovassa, velvoitetaan maksamaan 1 698,64 Puolan złoty (PLN) eli 400 euroa asian vireillepanohetkellä voimassa olleen Narodowy Bank Polskin (Puolan keskuspankki) vaihtokurssin mukaan. Kantaja totesi saaneensa saatavan siirron perusteella matkustaja X:ltä saatavan, joka koski -- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/20047 artiklan 1 kohtaan perustuvan 400 euron suuruista maksua sen vuoksi, että lento paikkakunnalta A paikkakunnalle B viivästyi. Vastaaja pyysi hylkäämään kanteen, ja esitti muun muassa väitteen, jonka mukaan vaatimuksessa on määritelty virheellisesti valuutta, minkä vuoksi kanne on kansallisen oikeuden perusteella hylättävä.
- 3.2. Tosiseikat eivät ole riidanalaisia käsiteltävässä asiassa. X matkusti 23.7.2017 kolmannessa maassa sijaitsevalta paikkakunnalta A Puolan tasavallassa sijaitsevalle paikkakunnalle B vastaajana olevan lentoyhtiön toteuttamalla lennolla. Hänellä oli voimassa oleva varaus ja hän ilmoittautui lähtöselvitykseen hyvissä ajoin. Lento viivästyi yli kolme tuntia. Ei ole todettu matkustajan saaneen kolmannessa maassa -- asetuksen (EY) N:o 261/20043 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja etuuksia, korvausta tai apua. X siirsi 27.7.2017 kantajalle lennon viivästymisen johdosta maksettavaa korvausta koskevan saatavan.

4. Kansallisen oikeuden säännökset ja tuomioistuinten oikeuskäytäntö

- 4.1. 17.11.1964 annetun siviiliprosessilain (kodeks postępowania cywilnego; Dz.U. 2016, järjestysnumero 1360 myöhempine muutoksineen; jäljempänä siviiliprosessilaki) 321 § 1 momentissa säädetään, että tuomioistuin ei voi antaa ratkaisua seikasta, jota vaatimus ei koske, eikä lausua kanteen ulkopuolelta.
- 4.2. Siviiliprosessilain 505¹ §:n 1 kohdassa säädetään, että yksinkertaistettua menettelyä koskevia säännöksiä sovelletaan -- sellaisissa piirioikeuksien (sąd rejonowy) toimivaltaan kuuluvissa asioissa, jotka koskevat sopimuksiin perustuvia vaatimuksia, jos riidan kohteen arvo on enintään 20 000 PLN --.

[alkup. s. 5]

- 4.3. Siviiliprosessilain 505⁴ §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä, joka koskee yksinkertaistettua menettelyä, säädetään, että kanteenmuutos ei ole sallittua.
- 4.4. 23.4.1964 annetun siviililain (Kodeks cywilny; Dz. U. 2018, järjestysnumero 1025 myöhempien muutoksineen; jäljempänä siviililaki) 358 §:ssä säädetään, että (1 mom.) jos Puolan tasavallan alueella täytettävän veloitteen kohde on ulkomaan valuutassa ilmaistu rahasumma, velallinen voi täyttää suorituksen Puolan valuutassa, ellei laissa, tuomioistuimen ratkaisussa, johon velvoite perustuu, tai oikeustoimessa määrätä, että suoritus täytetään ainoastaan ulkomaan valuutassa. (2 mom.) Ulkomaan valuutan arvo määritellään Narodowy Bank Polskin vaatimuksen erääntymispäivänä julkaiseman keskipurssin mukaan, ellei laissa, tuomioistuimen ratkaisussa tai oikeustoimessa muuta määrätä. (3 mom.) Jos velallinen on viivästynyt suorituksen täyttämiseksi, velkoja voi vaatia, että suoritus täytetään Puolan valuutassa Narodowy Bank Polskin maksun suorittamispäivänä julkaiseman keskipurssin mukaan.
- 4.5. Sąd Najwyższy (ylin tuomioistuin, Puola) on tulkinnut edellä mainittua säännöstä 16.5.2012 antamassaan tuomiossa – – [yksityiskohtaisempi viittaus kyseiseen tuomioon]. Sąd Najwyższy totesi, että ainoastaan velallisella on oikeus valita valuutta sekä silloin, kun velallinen täyttää suorituksen määräajassa, että silloin, kun kyse on tavallisesta viivästyksestä tai velallisesta johtuvasta myöhästymisestä. 'Siinä tapauksessa, että myöhästymisen sellaisen veloitteen täyttämiseksi, jonka kohde on vieraassa valuutassa ilmaistu rahamäärä, johtuu velallisesta, velkojalla on oikeus valita kurssi, jonka mukaan määritellään ulkomaan valuutan arvo, mutta ainoastaan silloin, kun velallinen valitsee Puolan valuutan. 16.5.2012 annettu tuomio aloitti yleisten tuomioistuinten vakiintuneen oikeuskäytännön. Yleiset tuomioistuimet hylkäsivät tämän oikeuskäytännön perusteella useaan otteeseen kanteita, joissa kantaja määritteli vaatimuksensa Puolan kansallisessa valuutassa, silloin kun sen kuului esittää vaatimus ulkomaan valuutassa. Vaatimus ei voi silloin menestyä, koska on kiellettyä ratkaista seikka, jota vaatimus ei koske.
- 4.6. Puolan tasavalta kuuluu talous- ja rahaliittoon. EUT-sopimuksen 139 artiklassa **[alkup. s. 6]** tarkoitetun poikkeuksen vuoksi sillä on itsenäinen valuutta- ja rahapolitiikka. Tämän vuoksi euron katsotaan olevan ulkomaan valuutta.
- 4.7. Siviililain 358 §:ää on uudistettu vuonna 2016. Muutoksen tarkoituksena oli tarkentaa viivästymisen käsitettä, jonka perusteella velkojalla on oikeus valita valuuttakurssi. Uudistus ei tunnu kyseenalaistavan säännöksen vakiintunutta tulkintaa siitä, kenellä on oikeus muuttaa valuutta.

4.8. Puolan tuomioistuinten oikeuskäytännössä on eroja sellaisten riita-asioiden ratkaisemisessa, joissa kantaja vaatii Puolan kansallisessa valuutassa (eli Puolan złoteissa) ilmaistun korvauksen määräämistä lennon viivästymisestä aiheutuneista seurauksista. Sąd Okręgowy w Gliwicach (Gliwicen alueellinen tuomioistuin, Puola) hylkäsi 29.11.2016 antamallaan tuomiolla – – [yksityiskohtaisempi viittaus kyseiseen tuomioon] ja 1.3.2017 antamallaan tuomiolla – – [yksityiskohtaisempi viittaus kyseiseen tuomioon] näin muotoillut viivästyneiden lentojen matkustajien vaatimukset ja katsoi, että velkojalla ei ole oikeutta muuntaa ulkomaan valuutassa eli euroina ilmaistua korvausvaatimusta Puolan valuutaksi. Sąd Okręgowy w Warszawie (Varsovan alueellinen tuomioistuin, Puola) puolestaan omaksui vastakkaisen näkemyksen 28.3.2017 antamallaan tuomiolla – – [yksityiskohtaisempi viittaus kyseiseen tuomioon] ja 13.12.2018 antamallaan tuomiolla – – [yksityiskohtaisempi viittaus kyseiseen tuomioon] ja totesi muun muassa, että oikea siviililain 358 §:n ja – – asetuksen (EY) N:o 261/2004 7 artiklan 1 kohdan teleologinen tulkinta ei voi vaikuttaa haitallisesti velkojiin, jotka ovat Puolan kansalaisia ja voivat epäilemättä vaatia korvausta kansallisessa valuutassa.

5. Tulkintaa koskevat epäilyt ja yhteys kansalliseen lainsäädäntöön

5.1. Kansalliset tuomioistuimet eivät tulkitse yhdenmukaisesti – – asetuksen (EY) N:o 261/2004 säännöksiä, vaikka voimaantulosta on kulunut huomattava aika. Edellä esitetyssä Puolan tuomioistuinten oikeuskäytännössä on ristiriita, joka johtaa täysin erilaisiin ratkaisuihin samankaltaisissa asioissa. Näin ollen on tarkoituksenmukaista selvittää seikkoja, joita esitetyt kysymykset koskevat. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy käsiteltäväksi saatetussa asiassa kysymyksiin annettavat vastaukset vaikuttavat olennaisesti [alkup. s. 7] asetuksen 7 artiklan 1 kohdan asianmukaisen tulkinnan valintaan, ja siten myös ratkaisun linjaan.

5.2. Ensimmäisellä kysymyksellä tiedustellaan, mikä on asetuksen (EY) N:o 261/2004 7 artiklan 1 kohdan soveltamisala. Kyseiseen säännökseen ei tunnu sisältyvän mitään sellaista, millä määritetään korvausvelvoitteen täyttämistapa, kuten määräaika, suorituspaikka, mahdollisuus maksaa muussa valuutassa. Voidaan siten väittää, että kansallisen oikeudessa, jolla säännöllään tehtyä kuljetussopimusta, on täsmennettävä matkustajan oikeudet ja asianmukaiset lentoliikenteen harjoittajan velvollisuudet. Toisaalta unionin lainsäätäjän tavoite, joka on selvästi esitetty asetuksen johdanto-osan neljännessä perustelukappaleessa, oli matkustajien oikeuksien parantaminen ja sen varmistaminen, että lentoliikenteen harjoittajat toimivat vapautetuilla markkinoilla yhdenmukaistetuoin ehdoin. Tämän johdanto-osan perustelukappaleen perusteella on tarkasteltava mahdollisuutta lisätä tiiviiseen säännökseen tiettyä sisältöä, joka perustuu oikeuden yleisiin periaatteisiin, jotka ovat voimassa unionin jäsenvaltioissa kansallisesta

- oikeudesta riippumatta. Näin tulkittuna säännöksessä määritettäisiin paitsi maksettavan korvauksen taso myös maksua koskevat peruseriaatteet.
- 5.3. Toiseen kysymykseen on vastattava ainoastaan siinä tapauksessa, että ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi. Jos säännöksellä säännellään myös veloitteen täyttämistä, on määritettävä säännöksen normatiivinen sisältö tältä osin. Kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisemiseksi on tarpeen määrittää, voiko matkustaja tai hänen oikeusseuraajansa vaatia tehokkaasti maksua muussa valuutassa kuin euroissa, erityisesti asuinpaikassaan käytössä olevassa valuutassa. Tällainen ratkaisu hyödyttäisi matkustajia, joille selviäisi mahdollisen vaatimuksen lopullinen taso jo ennen lentolipun ostoa. Toisaalta tämä olisi vastoin Puolan oikeusjärjestyksessä vakiintunutta periaatetta, jonka mukaan velkojalla ei ole oikeutta valuutan muuntamiseen, ja ainoastaan velallisella on oikeus maksaa kansallisessa valuutassa.
- 5.4. Kolmanteen kysymykseen on vastattava ainoastaan siinä tapauksessa, että toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi. Tarve vakiinnuttaa valuutan tai vaihtokurssin määrittämisen perusteet olisi selvä seuraus toteamuksesta, että matkustajalla tai hänen oikeusseuraajallaan on oikeus vaatia maksua muussa valuutassa kuin euroina.

[alkup. s. 8]

- 5.5. Neljännen kysymyksen tarkoituksena on poistaa seuraava epäily. Kansallisessa oikeudessa sovelletut suppeat ratkaisut voivat vaikeuttaa huomattavasti peruutettujen tai viivästyneiden lentojen matkustajien perusteltujen vaatimusten esittämistä. Toisinaan kanne hylätään ainoastaan siksi, että vaatimus on määritelty virheellisesti matkustajan käyttämässä kansallisessa valuutassa, kun sitä vastoin – asetuksen (EY) N:o 261/20047 artiklan 1 kohdassa säädetään eurosta. Todettakoon, että tällaisissa asioissa kantaja ei voi muuttaa vaatimusta edes havaittuaan oman virheensä, koska yksinkertaistettua menettelyä koskevat säännökset estävät sen. Tuomioistuin ei puolestaan voi myöntää suoritettavaa korvausta, joka on määritelty euroissa, sillä sitä voitaisiin pitää kiellettyinä ratkaisun antamisena seikasta, jota vaatimus ei koske.
- 5.6. Vaatimus, joka koskee vaatimuksen tarkkaa muotoilua, on perusteltu, koska on tarpeen määrittää riidan kohde yksiselitteisesti. Korkea formalismi on luonnollinen seuraus siviiliprosessin kodifioinnista. Kiellon, joka koskee kanteen muuttamista yksinkertaistetussa menettelyssä, tarkoituksena on nopeuttaa vähemmän tärkeiden asioiden käsittelyä. Toisaalta tietyt menettelylliset ratkaisut johtavat seurauksiin, jotka voivat tuntua epäasianmukaisilta rikkomuksen vakavuusasteeseen nähden. Tätä taustaa vasten on tutkittava, estävätkö asetuksen 7 artiklan 1 kohta tai muut säännökset, joiden tarkoituksena on parantaa matkustajien suojaa yhtenäisin periaattein, niin suppeat ratkaisut kuin edellä on kuvattu.

DEFLY

[allekirjoitus]

TYÖASIAKIRJA